

981203-1

Když před víc než půldruhým stoletím zařadil mladý Søren Kierkegaard do prvního dílu svého spisu „Budto - anebo“ tzv. *Diapsalmata*, umístil hned na začátek úvahu o tom, co je vlastně básník. Je to nešťastný člověk, v jehož srdci je skryto hluboké utrpení, ale jehož rty jsou uzpůsobeny tak, že kdykoliv se mu z nitra dere sténání a křik, zní to jako krásná hudba. Kritikové potom přicházejí a říkají: tak je to správné, neboť výkřiky by nás jenom děsily, ale hudba je příjemná; tak tomu má být, tak to platí podle pravidel estetiky. – Ovšemže se takový kritik na vlas podobá básníkovi, jenomže nemá trýzeň v srdci, a ani hudbu na rtech.

Také filosof je – zejména dnes – hluboce nešťastný člověk, skrývající ve svém srdci nejednu velkou bolest. Ale podobně jako Kierkegaardovu „kritikovi“, i jemu chybí ony rty, které samy mění jeho trýzeň v hudbu. Je tomu dokonce tak, že filosof se obává, kdykoli se to, co říká (nebo píše), zdá být příjemné a milé – obává se prostě proto, že dává důraz na něco jiného, o čem sám ví, že se jen zcela výjimečně podobá „krásné hudbě“. Je tomu tak proto, že jeho „rty“ nejsou uzpůsobeny k tomu, aby jeho niterné utrpení proměňovaly – takřka automaticky, jakoby naprogramovaně – na takovou „krásnou hudbu“. A filosof krásu nedůvěřuje: neškodí, když je krása přidána, ale není tím rozhodujícím. Tím smí pro filosofa být jen pravda. A pravda tu není proto, abychom se na ni dívali, abychom se jí těšili (nebo třeba jen utěšovali), pravda na nás chce, abychom se dali do jejích služeb.

(Písek, 981203-1.)